

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI

PROGRAMU WSPÓŁPRACY MINISTRA

SPRAWIEDLIWOŚCI Z ORGANIZACJAMI

POZARZĄDOWYMI ORAZ INNYMI

PODMIOTAMI WYMIENIONYMI W ART. 3 UST. 3

USTAWY O DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU

PUBLICZNEGO I O WOLONTARIACIE

ZA 2018 r.

Wstęp

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. w art. 12 zapewnia wszystkim obywatelom wolność tworzenia i działania związków zawodowych, organizacji społeczno-zawodowych rolników, stowarzyszeń, ruchów obywatelskich, innych dobrowolnych zrzeszeń oraz fundacji.

W celu stworzenia warunków do pełnej realizacji gwarantowanej przepisami Konstytucji wolności zrzeszania się zgodnie z Powszechną Deklaracją Praw Człowieka i Międzynarodowym Paktem Praw Obywatelskich i Politycznych, umożliwienia obywatelom równego, bez względu na przekonania, prawa czynnego uczestniczenia w życiu publicznym i wyrażania zróżnicowanych poglądów oraz realizacji indywidualnych zainteresowań, a także uwzględniając tradycje i powszechnie uznawany dorobek ruchu stowarzyszeniowego, została uchwalona *ustawa dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach* (Dz. U. z 2017 r. poz. 210, z późn. zm.).

Minister Sprawiedliwości, odpowiedzialny za dział sprawiedliwość, tak jak pozostali ministrowie kierujący określonym działem administracji rządowej, na mocy art. 38 ust. 1 *ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej* (Dz.U. z 2018 r. poz. 762, z późn. zm.), zobowiązany jest do współdziałania, na zasadach i w trybie określonych w odrębnych przepisach oraz w zakresie wynikającym z potrzeb danego działu, między innymi, z organizacjami społecznymi i przedstawicielstwami środowisk zawodowych i twórczych. Zgodnie z Rerulaminem organizacyjnym Ministerstwa Sprawiedliwości, do zadań wykonywanych przez wszystkie komórki organizacyjne należy, między innymi, współpraca z partnerami społecznymi.

Ponadto, w Ministerstwie Sprawiedliwości został opracowany *Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami wymienionymi w art. 3 ust.3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* - załącznik do zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 10 sierpnia 2017 r. (Dz.Urz. Ministra Sprawiedliwości z 2017 r. poz. 178), zwany dalej „programem”.

Głównym celem *programu* jest zwiększenie poziomu zaufania obywateli zrzeszonych w wyżej wskazanych organizacjach do podmiotów funkcjonujących w przestrzeni sprawiedliwości.

Program w 2018 r. był realizowany poprzez udzielenie szeregu przedsięwzięciom patronatu, dotacje z Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości, działalność Rady Polityki Penitencjarnej, Rady Głównej do Spraw Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym, Społecznej Rady do spraw Alternatywnych Metod Rozwiązywania Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości, działania informacyjne i promocyjne dotyczące

alternatywnych sposobów rozstrzygnięcia sporów, w szczególności mediacji, podnoszące świadomość strony społecznej w zakresie działalności w tej dziedzinie Ministerstwa Sprawiedliwości, wspieranie inicjatyw podejmowanych przez organizacje pozarządowe, związanych z upowszechnianiem i rozwojem alternatywnych sposobów rozstrzygnięcia sporów, w szczególności mediacji, działalność Rady Nieodpłatnej Pomocy Prawnej oraz Edukacji Prawnej, zapewnienie udziału organizacji pozarządowych (oraz innych interesariuszy) w procesie konsultacji publicznych opracowywanych w Ministerstwie Sprawiedliwości projektów aktów normatywnych.

I. Patronat honorowy oraz uczestnictwo Ministra Sprawiedliwości w Komitecie honorowym

Minister Sprawiedliwości obejmuje honorowym patronatem oraz uczestniczy w Komitecie honorowym w przedsięwzięciach podejmowanych przez organizacje pozarządowe oraz inne podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, bezpośrednio związane z zakresem działania Ministerstwa Sprawiedliwości. Patronat honorowy lub uczestnictwo w Komitecie honorowym przyznawane jest głównie inicjatywom o szerokim zasięgu i znaczeniu międzynarodowym, ogólnopolskim lub regionalnym, których zakres tematyczny wpisuje się w działania resortu sprawiedliwości. Informacja o przyznaniu honorowego patronatu lub wyrażeniu zgody na udział w Komitecie honorowym publikowana jest na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości.

W 2018 r. Minister Sprawiedliwości objął patronatem następujące przedsięwzięcia:

1. Konferencja Naukowa pt. „Nowy status prawny komornika sądowego”, w dniach 26-27.01.2018 r. w Łodzi – zorganizowana przez Krajową Radę Komorniczą;
2. III ogólnopolska konferencja przedstawicieli zawodów prawniczych pt. „Pomocniczość czy etatyzm? Państwo wobec rodziny i jej autonomii”, w dniu 16.02.2018 r. w Warszawie – zorganizowana przez Fundację Instytut na rzecz Kultury Prawnej Ordo Iuris;
3. Ogólnopolska Naukowa Konferencja Mediacyjna pt.: „Mediacje z udziałem podmiotów sektora finansów publicznych”, w dniu 9.03.2018 r. we Wrocławiu - zorganizowana przez Wrocławskie Centrum Mediacji;
4. Narodowy Dzień Życia, w ramach którego realizowany był Narodowy Kongres Rodziny oraz Kalendarz Rodziny, w dniu 23.03.2018 r.- zorganizowany przez Fundację Narodowego Dnia Życia;
5. Ogólnopolska konferencja naukowa na rzecz rozwoju rodzicielstwa zastępczego pt.: „Rodzinna piecza zastępcza w perspektywie XXI wieku - szanse, zagrożenia, wsparcie”,

- w dniu 11.04.2018 r. we Wrocławiu – zorganizowana przez Dolnośląską Fundację na rzecz Pieczy Zastępczej „Przystanek Rodzina”;
6. VI Kongres Rodzicielstwa Zastępczego, w dniu 16.05.2018 r. w Warszawie – zorganizowany przez Koalicję na rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej;
 7. XV Święto Prawników, w dniu 17.05.2018 r. w Krakowie – zorganizowane przez Ars Legis - Stowarzyszenie im. Św. Iwo Helory - Patrona Prawników;
 8. „Nie Zmarnuj Swojego Życia” - ogólnopolski projekt profilaktyczny, w terminie 1.06.2018-31.12.2018 r. – zorganizowany przez Fundację „Edukacja z Wartościami”;
 9. Konkurs na najlepszą pracę magisterską oraz ufundowanie nagród pieniężnych - zorganizowany przez Fundację im. Lecha Morawskiego;
 10. V4+ SUMMIT, w dniach 5-6.10.2018 r. - zmiana nazwy wydarzenia na „Forum Prawo dla Rozwoju” – zorganizowane przez Fundację Wyszehradzką;
 11. 15. Ogólnopolska Konferencja „Pomoc dzieciom - ofiarom przestępstw”, w dniach 22-23.10.2018 r. w Warszawie – zorganizowana przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę;
 12. Konferencja Edukacyjno-Naukowa „Ochrona dziecka przed krzywdzeniem”, w dniu 20.09.2018 r. w Rybniku – zorganizowana przez Ośrodek Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Rybniku;
 13. Konferencja ogólnopolska i kampania informacyjna – „Jak przeciwdziałać przyczynom przestępczości w grupach osób wysokiego ryzyka?”, w dniach 24-25.10.2018 r. – zorganizowana przez Stowarzyszenie Solidarności Globalnej w Lublinie;
 14. Wydarzenie o charakterze sportowym „Bieg Drogą Dobra”, w dniu 16.09.2018 r. na terenie gminy Kolbudy – zorganizowane przez CARITAS Archidiecezji Gdańskiej;
 15. XVIII Ogólnopolska Konferencja „Bezpieczny Stadion”, w dniu 25.10.2018 r., Targi Kielce – zorganizowana przez Polski Związek Piłki Nożnej;
 16. Konferencja Merytoryczna „Przestępstwa przeciw środowisku” zorganizowana w ramach II Międzynarodowego Forum Energetyka i Środowisko EKOZAKOPANE i EKOSUCHA BESKIDZKA, w dniach 11-13.10.2018 r. – zorganizowana przez Prezesa Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych.

II. Realizacja zadań związanych z obsługą Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej - Fundusz Sprawiedliwości

Fundusz Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej - Fundusz Sprawiedliwości jest państwowym funduszem celowym ukierunkowanym na pomoc pokrzywdzonym i świadkom, przeciwdziałanie przyczynom przestępczości oraz pomoc postpenitencjarną, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości. W Ministerstwie Sprawiedliwości prowadzone są, w imieniu

Dysponenta Funduszu, działania związane z ogłaszaniem i rozstrzygnięciem naborów ofert i konkursów, a następnie nadzorowaniem realizacji i rozliczaniem przyznanych dotacji.

W celu realizacji zadań wynikających z art. 43 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 września 2017 r. w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej - Funduszu Sprawiedliwości (Dz.U. z 2017 r. poz. 1760, z późn. zm.), ogłaszane są Programy odpowiadające zdiagnozowanym potrzebom, a także służące realizacji zadań Funduszu, strategii, rozwiązań instytucjonalnych i organizacyjnych, związanych z realizacją tych zadań.

Realizując działania Funduszu Sprawiedliwości w zakresie pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem w 2018 roku rozstrzygnięto 2 konkursy w zakresie udzielania pomocy takim osobom oraz osobom im najbliższym, a także pomocy świadkom i osobom im najbliższym (Program I, Priorytet I i II).

W ramach I otwartego konkursu ofert przeznaczono na dotacje maksymalnie 35 000 000,00 zł. Maksymalna kwota dotacji wyniosła 1 000 000,00 zł. Termin złożenia ofert upływał w grudniu 2017 roku, wyniki zostały ogłoszone w styczniu 2018 roku. Konkurs zakładał realizację zadań w roku 2018 (z możliwością rozliczenia kosztów poniesionych przed ogłoszeniem wyników konkursu). Do konkursu złożono 66 ofert, z czego 61 ofert zostało złożonych w terminie, natomiast podpisano 34 umowy na łączną kwotę 22 088 275,40 zł.

W ramach II otwartego konkursu ofert przeznaczono na dotacje maksymalnie 12 900 000 zł. Maksymalna kwota dotacji wyniosła 500 000,00 zł. Termin składania ofert upływał w kwietniu 2018 roku, natomiast wyniki zostały ogłoszone w czerwcu 2018 roku. Konkurs zakładał realizację zadań od lipca do grudnia 2018 roku. Oferty składane były na platformie Witkac. Do konkursu złożono 8 ofert, a dofinansowanie uzyskało 8 podmiotów na łączną sumę 3 243 707,80 zł.

W ramach konkursów, dofinansowane były zadania polegające na udzielaniu pomocy w miejscach ogólnie dostępnych, nazwanych „Ośrodkami Pomocy Pokrzywdzonym Przystępstwem”, gdzie realizowane były działania wskazane w Programie, natomiast ogłoszenie doprecyzowało szczegółowe warunki realizacji zadań. Każda z ofert musiała obowiązkowo obejmować w zakresie wsparcia osób pokrzywdzonych przestępstwem:

- organizowanie i finansowanie pomocy prawnej, w tym alternatywnych metod rozwiązywania konfliktów;
- pokrywanie kosztów związanych z psychoterapią, pomocą psychiatryczną lub psychologiczną;
- organizowanie i finansowanie pomocy udzielanej przez osobę pierwszego kontaktu;
- oraz przynajmniej 3 inne świadczenia ze wskazanej listy.

W zakresie pomocy świadkom i osobom im najbliższym każda oferta musiała obejmować pokrywanie kosztów związanych z pomocą psychologiczną, w tym organizowanie i finansowanie pomocy udzielanej przez osobę pierwszego kontaktu.

W celu rozwinięcia sieci Pomocy Pokrzywdzonym, w dniu 24 października 2018 r. Minister Sprawiedliwości zatwierdził Program Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przepęstwem na lata 2019 - 2021. Program jest odpowiedzią na zdiagnozowaną potrzebę wprowadzenia jednolitych standardów pomocy osobom pokrzywdzonym przepęstwem i świadkom przepęstw. W ramach Programu, Dysponent przewidział liczbę 60 Ośrodków Sieci Pomocy Pokrzywdzonym, 337 Punktów Sieci Pomocy Pokrzywdzonym, 3 Centra Specjalistycznych Sieci Pomocy Pokrzywdzonym oraz Linie dostępu telefonicznego i e-mailowego. Konkursy zostały ogłoszone w 2018 r., natomiast ich realizacja nastąpi w latach 2019-2021. Ponadto, 16 listopada 2018 r. został ogłoszony LXI otwarty Konkurs ofert na lata 2019-2021 - Pomoc Pokrzywdzonym i Świadkom - Linia Pomocy Pokrzywdzonym, którego rozstrzygnięcie nastąpiło w roku 2019. Dysponent Funduszu Sprawiedliwości przeznaczył na realizację Programu Pomocy Osobom Pokrzywdzonym łączną pulę środków w wysokości 352 500 000,00 zł.

W dniu 29 listopada 2017 r. został ogłoszony otwarty konkurs ofert na powierzenie przez Ministra Sprawiedliwości w roku 2018 zadań z zakresu pomocy postpenitencjarnej podmiotom określonym w art. 38 § 1 Kodeksu karnego wykonawczego (do których należą m.in. organizacje pozarządowe). Wysokość środków Funduszu, pochodzących ze źródeł wskazanych w art. 43 § 7 pkt 2-5 k.k.w., przeznaczonych na dotacje w przedmiotowym konkursie wynosiła 2 460 000 zł (kwota wynikająca z planu finansowego Funduszu).

Termin złożenia ofert upływał w grudniu 2017 roku, wyniki zostały zaś ogłoszone w styczniu 2018 roku. Konkurs zakładał realizację zadań w roku 2018 (z możliwością rozliczenia kosztów poniesionych przed ogłoszeniem wyników konkursu).

Oferty złożyło 37 podmiotów na łączną kwotę 2 834 100,56 zł. Po przeprowadzeniu procedury konkursowej Dysponent Funduszu, w dniu 25 stycznia 2018 r., podjął decyzję o przyznaniu dotacji celowej 30 podmiotom na łączną kwotę 2 434 599,56 zł. Poszczególne kwoty dotacji wynosiły od 24 060,00 zł do 100 000,00 zł.

Otwarty konkurs ofert ogłoszono w ramach *Programu dofinansowania zadań z zakresu pomocy postpenitencjarnej realizowanych przez jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych w roku 2018*, zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 września 2017 r. w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości. Ogłoszenie o programie oraz otwartym konkursie ofert zamieszczono w BIP MS, pod adresem:

<https://bip.ms.gov.pl/pl/dzialalnosc/fundusz-sprawiedliwosci/pomoc-postpenitencjarna/>.

Organizacje pozarządowe, którym zlecono zadania z zakresu pomocy postpenitencjarnej, m.in. prowadziły ośrodki dla bezdomnych opuszczających jednostki penitencjarne, organizowały programy readaptacji społecznej dla skazanych, mające na celu pomoc psychologiczną, profilaktykę oraz terapię uzależnień, przeciwdziałanie czynnikom kryminogennym, a zwłaszcza agresji i przemocy, w tym przemocy w rodzinie, organizowały bezpłatne poradnictwo prawne oraz kursy podnoszące kwalifikacje zawodowe. Ponadto, w ramach udzielonej dotacji celowej z Funduszu, udzielały doraźnej pomocy rzeczowej osobom uprawnionym na podstawie Kodeksu karnego wykonawczego do uzyskania pomocy postpenitencjarnej, tj. osobom pozbawionym wolności, zwalnianym z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz osobom im najbliższym.

W roku 2018 rozdysponowano dotacje w ramach konkursów w zakresie przeciwdziałania przyczynom przestępczości. Konkursy przeprowadzono w ramach Programu II Priorytetu I „Przeciwdziałanie przyczynom przestępczości”.

W ramach III otwartego konkursu ofert przeznaczono na dotacje maksymalnie 20 000 000,00 zł. Minimalna kwota dotacji wyniosła 10 000,00 zł, nie określono natomiast maksymalnej kwoty. Termin złożenia ofert upływał w kwietniu 2018 roku, wyniki zostały zaś ogłoszone w czerwcu 2018 roku. Konkurs zakładał realizację zadań od czerwca 2018 roku do końca roku (lub w krótszym okresie).

Do konkursu złożono 91 ofert. Wyłoniono 58 ofert, natomiast podpisano 57 umów, a suma przyznanych dotacji wyniosła 19 742 211,63 zł.

W ramach IV otwartego konkursu ofert dofinansowano zorganizowanie kompleksowej kampanii społecznej mającej na celu przeciwdziałanie przestępczości drogowej związanej z zachowaniem niechronionych uczestników ruchu, noszącej nazwę *Bądź widoczny na drodze*. Maksymalna pula środków na dotację wynosiła 25 000 000,00 zł - dotację otrzymał jeden podmiot w wysokości 24 122 778,97 zł.

W ramach V otwartego konkursu ofert przeznaczono na dotacje maksymalnie 10 000 000,00 zł. Minimalna kwota dotacji wynosiła 10 000,00 zł, nie określono natomiast kwoty maksymalnej. Termin złożenia ofert upływał w lipcu 2018 roku, wyniki zostały zaś ogłoszone we wrześniu 2018 roku. Konkurs zakładał realizację zadań od 15 września 2018 roku do końca roku (lub w krótszym okresie). Do konkursu złożono 32 oferty. Wyłoniono 28 ofert, natomiast podpisano 27 umów, a suma przyznanych dotacji wyniosła 6 117 173,69 zł.

Dysponent ogłosił także VI otwarty konkurs ofert na powierzenie realizacji zadań ze środków Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej - Funduszu Sprawiedliwości w zakresie Przeciwdziałania przyczynom przestępczości (Program II, Priorytet I) dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych i niedziałających w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszeń, fundacji, organizacji i instytucji na rok 2018, jednak na podstawie § 20 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 września 2017 r. w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej - Funduszu Sprawiedliwości, Dysponent

Funduszu poinformował, że unieważnia VI otwarty konkurs ofert na powierzenie zadań ze środków Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej - Funduszu Sprawiedliwości w zakresie Przeciwdziałania przyczynom przestępczości. Przyczyną unieważnienia był fakt, że na konkurs wpłynęła jedna oferta, która nie uzyskała wymaganego minimum punktowego (50% maksymalnej łącznej liczby punktów). W związku z tym, Dysponent ogłosił VII otwarty konkurs ofert - na podstawie którego dofinansowano organizację kompleksowej kampanii informacyjnej mającej na celu przeciwdziałania przyczynom przestępczości gospodarczej. Wyłoniono jeden Podmiot, a maksymalna pula środków na dotację wynosiła 6 000 000,00 zł, jednak umowa nie została podpisana, ponieważ Podmiot zrezygnował.

Podsumowując, współpraca z organizacjami pozarządowymi realizowana jest, w przedmiotowym zakresie, głównie poprzez udzielanie dofinansowania w formie dotacji celowych podmiotom spoza sektora finansów publicznych. Ogłaszanie otwartych konkursów ofert dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych i niedziałających w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszeń, fundacji, organizacji i instytucji, stanowi główny sposób realizacji działań Funduszu Sprawiedliwości. Poprzez odpowiednie przygotowanie konkursów, Fundusz Sprawiedliwości kształtuje cały obszar działań społeczeństwa obywatelskiego w zakresie szeroko pojętej pomocy osobom pokrzywdzonym, pomocy postpenitencjarnej oraz przeciwdziałania przyczynom przestępczości.

III. Rada Polityki Penitencjarnej

Rada Polityki Penitencjarnej jest organem doradczym Ministra Sprawiedliwości, powołanym na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. *o Służbie Więziennej* (Dz.U. z 2018 r. poz. 1542, z późn. zm.).

W skład Rady Polityki Penitencjarnej wchodzi m.in. przedstawiciele organizacji pozarządowych (Stowarzyszenia Penitencjarnego „Patronat”, Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka, Polskiego Towarzystwa Penitencjarnego, Fundacji Biuro Służby Krajowej Anonimowych Alkoholików w Polsce i Stowarzyszenia MONAR).

W 2018 roku odbyło się jedno posiedzenie Rady Polityki Penitencjarnej (w dniu 11 października 2018 r.). Głównymi tematami przedmiotowego posiedzenia były wystąpienia i dyskusja nt:

- programu „Praca dla więźniów”;
- uczelni Służby Więziennej tj. Wyższej Szkoły Kryminologii i Penitencjarystyki;
- działalności Instytutu Kryminologii i Penitencjarystyki.

Informacje o statusie prawnym, składzie, działalności Rady Polityki Penitencjarnej oraz sprawozdania z działalności zamieszczone są w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Sprawiedliwości pod adresem: <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/rada-polityki-penitencjarnej>.

IV. Rada Główna do Spraw Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym

Rada Główna do Spraw Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym jest organem opiniodawczo-doradczym działającym przy Ministrze Sprawiedliwości, powoływanym przez Prezesa Rady Ministrów na podstawie art. 40 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy, dalej „k.k.w.” oraz rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 21 sierpnia 1998 r. w *sprawie określenia szczegółowych zasad i trybu powoływania oraz działania Rady Głównej do Spraw Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym, a także rad terenowych do spraw społecznej readaptacji i pomocy skazanym* (Dz.U. z 1998 r. Nr 113, poz. 723, z późn. zm.).

Zgodnie z § 5 ust. 1 powyżej wskazanego rozporządzenia, kadencja Rady Głównej trwa 4 lata. Radę Główną V kadencji 2016-2020 Prezes Rady Ministrów powołał z dniem 10 czerwca 2016 r.

Przewodniczącym Rady Głównej jest Minister Sprawiedliwości – w wykonaniu stałego zastępstwa Pan Patryk Jaki Sekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości. W skład Rady Głównej wchodzi przedstawiciele Ministrów: Sprawiedliwości, Obrony Narodowej, Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Zdrowia, Edukacji Narodowej, Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Komendanta Głównego Policji i Dyrektora Generalnego Służby Więziennej, prokurator wyznaczony przez Prokuratora Generalnego, a także wyznaczony przez Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie sędzia penitencjarny i zawodowy kurator sądowy.

Prezes Rady Ministrów może powołać w skład Rady Głównej przedstawicieli stowarzyszeń, fundacji, organizacji i instytucji, kościołów i innych związków wyznaniowych, a także związków zawodowych i samorządu zawodowego, przedstawicieli nauki oraz osoby godne zaufania, mogące wnieść istotny wkład w realizację celów działania Rady Głównej.

W skład Rady Głównej kadencji 2016-2020 wchodzi m.in. przedstawiciele społeczeństwa: trzech reprezentujących naukę, siedmiu reprezentujących organizacje pozarządowe, przedstawiciel Kościoła Rzymskokatolickiego oraz przedstawiciel związku zawodowego. Minister Sprawiedliwości wyznaczył sekretarza prezydium Rady Głównej do obsługi prac Rady Głównej, którą zapewnia Ministerstwo Sprawiedliwości.

Zgodnie z treścią art. 40 § 1 k.k.w. Rada Główna została powołana w celu koordynowania współdziałania organów państwowych i przedstawicieli społeczeństwa w zapobieganiu przestępczości i wykonywaniu orzeczeń oraz w celu świadczenia pomocy w readaptacji społecznej, a także wykonywania kontroli społecznej i dokonywania oceny polityki penitencjarnej. Zadania Rady Głównej, służące realizacji tego celu, określa przepis § 8 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w *sprawie określenia szczegółowych zasad i trybu powoływania oraz działania Rady Głównej do Spraw Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym, a także rad terenowych do spraw społecznej readaptacji i pomocy skazanym*.

W roku 2018 Rada Główna do Spraw Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym odbyła jedno posiedzenie plenarne w dniu 20 marca, w trakcie którego podjęto następujące uchwały:

- 1) Nr 1/2018 z dnia 20 marca 2018 roku w sprawie przyjęcia sprawozdania z działalności Rady Głównej do Spraw Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym za 2017 rok,
- 2) Nr 2/2018 z dnia 20 marca 2018 roku w sprawie wydania opinii dotyczącej podziału środków Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w części postpenitencjarnej na 2019 rok,
- 3) Nr 3/2018 z dnia 20 marca 2018 roku w sprawie powołania komisji stałej Rady Głównej do spraw rozwoju systemu readaptacji społecznej skazanych,
- 4) Nr 4/2018 z dnia 20 marca 2018 roku w sprawie podjęcia przez rady terenowe do spraw społecznej readaptacji i pomocy skazanym działalności informacyjnej oraz edukacyjnej na rzecz społeczności lokalnych,
- 5) Nr 5/2018 z dnia 20 marca 2018 roku w sprawie podjęcia działalności szkoleniowej dla sędziów, organów ścigania oraz służb podległych Ministrowi Sprawiedliwości w zakresie postępowań prowadzonych wobec osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Ponadto w 2018 r. odbyło się (w dniu 8 listopada 2018 r.) posiedzenie – powołanej Uchwałą Rady Głównej Nr 3/2018 z dnia 20 marca 2018 roku w sprawie powołania komisji stałej Rady Głównej do spraw rozwoju systemu readaptacji społecznej skazanych, Komisji stałej Rady Głównej do Spraw Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym. Posiedzenie dotyczyło ustalenia ramowych standardów dla organizacji pozarządowych, które realizują zadania z dotacji Ministra Sprawiedliwości – dysponenta Funduszu Pomocy Postpenitencjarnej.

Przewodniczący Rady Głównej, działając na podstawie § 8 pkt 1 Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 21 sierpnia 1998 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad i trybu powoływania oraz działania Rady Głównej do Spraw Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym, a także rad terenowych do spraw społecznej readaptacji i pomocy skazanym oraz uchwały Nr 5/16 Rady Głównej z dnia 11 października 2016 r., udzielał patronatów Rady Głównej nad przedsięwzięciami służącymi rozwojowi systemu readaptacji społecznej.

Informacje o statusie prawnym, składzie, działalności Rady Głównej do Spraw Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym, w tym podjęte uchwały oraz sprawozdania z działalności zamieszczane są w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Sprawiedliwości pod adresem: <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/rada-glowna-ds-spoecznej-readaptacji-i-pomocy-skanym>.

V. Społeczna Rada do spraw Alternatywnych Metod Rozwiązywania Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości

Społeczna Rada do spraw Alternatywnych Metod Rozwiązywania Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości została powołana, jako organ pomocniczy Ministra Sprawiedliwości, na podstawie zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 2 marca 2015 r. w sprawie powołania Społecznej Rady

do spraw Alternatywnych Metod Rozwiązywania Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości (Dz.Urz. Ministra Sprawiedliwości z 2015 r. poz. 87, z późn. zm.).

Odnosnie zadań Rady należy wymienić proponowanie i prowadzenie działań w kierunku rozwoju alternatywnych metod rozwiązywania sporów, w szczególności:

- proponowanie rozwiązań o charakterze prawnym oraz organizacyjno-praktycznym służących rozwojowi alternatywnych metod rozwiązywania sporów, w szczególności mediacji,
- opiniowanie projektów aktów prawnych służących rozwojowi alternatywnych metod rozwiązywania sporów, w szczególności mediacji,
- opracowanie i propagowanie zasad etycznych pracy mediatora i postępowania mediacyjnego oraz standardów szkolenia mediatorów.

W roku 2018 w pracach Rady uczestniczyło grono 20 ekspertów (m.in. mediatorów, sędziów, prawników, nauczycieli akademickich), w tym 13 reprezentantów organizacji pozarządowych.

W ramach działań podejmowanych przez Społeczną Radę do spraw Alternatywnych Metod Rozwiązywania Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości można wymienić m.in.:

- przygotowanie broszur informacyjnych do publikacji na stronach Ministerstwa Sprawiedliwości;
- przygotowanie dla Sądów Okręgowych scenariuszy spotkań informacyjnych na temat mediacji jako polubownej metody rozwiązywania sporów;
- przyjęcie rekomendacji z wytycznymi dla sędziów w zakresie kryteriów, które mogą być pomocne przy wyborze mediatora w postępowaniu sądowym;
- aktywizację sędziów i udzielenie im pomocy w działaniach na rzecz popularyzacji mediacji, w szczególności poprzez spotkania z sędziami-koordynatorami ds. mediacji;
- prace nad projektem ustawy o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw w związku ze wspieraniem polubownych metod rozwiązywania sporów;
- udział w konsultacjach projektu nowelizacji kodeksu rodzinnego i opiekuńczego;
- podjęcie uchwały w przedmiocie konieczności nowelizacji przepisu art. 183¹⁵ § 2 Kodeksu postępowania cywilnego;

- opiniowanie i omawianie dokumentów, informacji oraz projektów ustaw opracowywanych przez inne instytucje, w tym omówienie projektów ustawy o sporach zbiorowych oraz ordynacji podatkowej w kwestiach dotyczących mediacji;
- udział w pracach dotyczących przygotowania Deklaracji o stosowaniu mediacji i innych alternatywnych metod rozwiązywania sporów (ADR) przez Kancelarie Prawne oraz Przedsiębiorstwa Gospodarcze;
- konsultacja podręcznika Standardów funkcjonowania Centrum Arbitrażu i Mediacji (CAM) w ramach projektu Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020;
- udział w pracach nad przygotowaniem tzw. „Białej Księgi Mediacji”;
- udział w konferencjach, szkoleniach i seminariach organizowanych przez Ministerstwo Sprawiedliwości;
- organizacja obchodów Międzynarodowego Dnia Mediacji oraz Tygodnia Mediacji.

Informacje o statusie prawnym, składzie, działalności Społecznej Rady do spraw Alternatywnych Metod Rozwiązywania Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości oraz notatki z poszczególnych posiedzeń zamieszczane były na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości pod adresem: <https://www.ms.gov.pl/pl/dzialalnosc/mediacie/spoleczna-rada-ds-alternatywnych-metod-rozwiazywania-konfliktow-i-sporow/o-radzie/>.

Kadencja Społecznej Rady do spraw Alternatywnych Metod Rozwiązywania Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości upłynęła z dniem 31 marca 2019 r.

Planuje się powołanie nowego składu Rady na IV kadencję do końca czerwca 2019 r.

VI. Działania informacyjne i promocyjne dotyczące alternatywnych sposobów rozstrzygnięcia sporów, w szczególności mediacji, podnoszące świadomość strony społecznej w zakresie działalności w tej dziedzinie Ministerstwa Sprawiedliwości

Ta forma współpracy Ministerstwa Sprawiedliwości z organizacjami pozarządowymi prowadzona jest poprzez szeroki proces konsultacyjno-informacyjny. W procesie tym wykorzystywana jest wiedza, jaką dysponują organizacje społeczne, działające zarówno na poziomie centralnym, jak i lokalnym.

Do inicjatyw podejmowanych w tym zakresie należały przede wszystkim:

- a) prowadzenie i aktualizacja strony internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości,

- w części poświęconej mediacji: <https://www.ms.gov.pl/pl/dzialalnosc/mediacje/>,
- b) prowadzenie i aktualizacja profilu na portalu społecznościowym Facebook poświęconego tematyce mediacyjnej: <https://www.facebook.com/mediacja.gov/>,
 - c) organizacja przez Ministerstwo Sprawiedliwości konferencji w ramach Międzynarodowego Dnia Mediacji (inicjatywa cykliczna),
 - d) praca, przy współudziale organizacji pozarządowych, nad podręcznikiem pisania ugód mediacyjnych w sprawach cywilnych i gospodarczych,
 - e) prowadzenie konsultacji środowiskowych (np. dotyczących wprowadzenia kwalifikacji rynkowych: „Prowadzenie mediacji sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych” oraz „Prowadzenie mediacji sądowych i pozasądowych w sprawach gospodarczych”),
 - f) współpraca (w charakterze ekspertów) z przedstawicielami organizacji pozarządowych.

VII. Wspieranie inicjatyw podejmowanych przez organizacje pozarządowe, związanych z upowszechnianiem i rozwojem alternatywnych sposobów rozstrzygnięcia sporów, w szczególności mediacji

W ramach współpracy Ministerstwa Sprawiedliwości z organizacjami pozarządowymi ma miejsce wspieranie działalności organizacji obywatelskich, wynikające z założenia, że to one najlepiej wiedzą, jakie potrzeby społeczne mogą lepiej zaspokajać podmioty przestrzeni sprawiedliwości.

Realizując wyżej wymienioną formę współpracy z organizacjami pozarządowymi, podejmowano m.in. następujące działania:

- a) promocja, z wykorzystaniem mediów społecznościowych, inicjatyw podejmowanych przez organizacje pozarządowe na rzecz upowszechniania alternatywnych sposobów rozstrzygnięcia sporów, w szczególności mediacji,
- b) udział przedstawicieli Ministerstwa Sprawiedliwości, na zaproszenie organizatorów, w różnorodnych inicjatywach organizacji obywatelskich, np. w konferencjach, spotkaniach roboczych, panelach dyskusyjnych.

VIII. Rada Nieodpłatnej Pomocy Prawnej oraz Edukacji Prawnej

Zgodnie z art. 17 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej (Dz.U. z 2017 r. poz. 2030), Rada Nieodpłatnej Pomocy Prawnej oraz Edukacji Prawnej była organem opiniotwórczo-doradczym Ministra Sprawiedliwości, a do zakresu jej działania należało: analiza wykonywania zadań z zakresu nieodpłatnej pomocy

prawnej oraz edukacji prawnej, zgłaszanie propozycji w zakresie usprawnienia organizacji udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej, opiniowanie projektów aktów prawnych w zakresie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej, wyrażanie opinii w innych sprawach z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej.

Rada Nieodpłatnej Pomocy Prawnej oraz Edukacji Prawnej w 2018 roku odbyła posiedzenia w dniu 28 maja, 25 czerwca oraz 6 listopada.

W dniu 28 maja 2018 r. odbyło się VII posiedzenie Rady. Przedmiotem obrad było:

- przedstawienie i podsumowanie danych zbiorczych o funkcjonowaniu nieodpłatnej pomocy prawnej w 2017 r.,
- przedstawienie informacji dotyczących prac legislacyjnych nad projektem ustawy o zmianie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 1868),
- dyskusja i ewentualne wnioski.

W dniu 25 czerwca 2018 r. odbyło się VIII posiedzenie Rady. Przedmiotem obrad było:

- zaopiniowanie projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie wysokości kwoty bazowej stanowiącej podstawę ustalenia wysokości dotacji na finansowanie zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej,
- przedstawienie informacji o ocenie wykonywania zadań z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej,
- dyskusja i ewentualne wnioski.

W dniu 6 listopada 2018 r. odbyło się IX posiedzenie Rady. Przedmiotem obrad było:

- zaopiniowanie projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie sposobu udzielania i dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego,
- dyskusja i ewentualne wnioski.

W wyniku nowelizacji ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej (Dz.U. z 2017 r. poz. 2030), dokonanej ustawą z dnia 15 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 1467, z późn. zm.), instytucja Rady Nieodpłatnej Pomocy Prawnej oraz Edukacji Prawnej została przekształcona w instytucję Rady Nieodpłatnej Pomocy Prawnej, Nieodpłatnego Poradnictwa Obywatelskiego oraz Edukacji Prawnej. Natomiast do zakresu jej działania należy: analiza wykonywania zadań z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej, zgłaszanie propozycji w zakresie usprawnienia organizacji

udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej, opiniowanie projektów aktów prawnych w zakresie nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej, wyrażanie opinii w innych sprawach z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej.

Niniejsza nowelizacja weszła w życie w dniu 1 stycznia 2019 r.

IX. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w trakcie przebiegu tworzenia projektów aktów normatywnych

Współpraca w powyższym zakresie odbywała się w 2018 roku zgodnie z wytycznymi określonymi w *uchwale nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. - Regulamin pracy Rady Ministrów* (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.) oraz w *zarządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 10 września 2015 r. w sprawie prowadzenia prac legislacyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości* (Dz.Urz. Ministra Sprawiedliwości z 2015 r. poz. 212, z późn. zm.).

W ramach tej współpracy zapewniano możliwość udziału organizacji pozarządowych (oraz innych interesariuszy) w procesie konsultacji publicznych opracowywanych w Ministerstwie Sprawiedliwości projektów aktów normatywnych.

W 2018 roku konsultowano z organizacjami pozarządowymi projekty (m.in.) następujących aktów normatywnych:

- 1) Ustawa o zmianie ustawy – Prawo o notariacie oraz ustawy – Prawo konsularne – w Ministerstwie Sprawiedliwości odbyło się spotkanie z przedstawicielami Krajowej Rady Notarialnej;
- 2) Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie sposobu sporządzenia elektronicznego wypisu i wyciągu z aktu notarialnego - w ramach konsultacji społecznych projekt rozporządzenia skierowano do następujących organizacji:
 - Ogólnopolskie Stowarzyszenie Referendarzy Sądowych,
 - Stowarzyszenie Referendarzy Sądowych LEX IUSTA,
 - Krajowa Izba Gospodarcza,
 - Business Center Club,
 - Pracodawcy RP,
 - Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”;

- 3) Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie sposobu składania zgłoszeń, sposobu i trybu komunikacji ze zgłaszającym oraz sposobu i trybu weryfikacji dołączonych do zgłoszenia dokumentów - w ramach konsultacji społecznych projekt rozporządzenia skierowano do następujących organizacji:
- Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia”,
 - Stowarzyszenie Sędziów „Themis”,
 - Ogólnopolskie Stowarzyszenie Referendarzy Sądowych,
 - Stowarzyszenie Referendarzy Sądowych LEX IUSTA,
 - Krajowa Rada Radców Prawnych,
 - Naczelna Rada Adwokacka,
 - Business Center Club,
 - Krajowa Izba Gospodarcza,
 - Pracodawcy RP,
 - Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”;
- 4) Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości zmieniające rozporządzenie z dnia 21 grudnia 2000 r. w sprawie określenia wzorów urzędowych formularzy wniosków o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego oraz sposobu i miejsca ich udostępniania w ramach konsultacji społecznych projekt rozporządzenia skierowano do następujących organizacji:
- Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia”,
 - Stowarzyszenie Sędziów „Themis”,
 - Ogólnopolskie Stowarzyszenie Referendarzy Sądowych,
 - Stowarzyszenie Referendarzy Sądowych LEX IUSTA,
 - Krajowa Rada Radców Prawnych,
 - Naczelna Rada Adwokacka,
 - Business Center Club,
 - Krajowa Izba Gospodarcza,
 - Pracodawcy RP,
 - Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”,
 - Związek Przedsiębiorców i Pracodawców;
- 5) Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie ustroju i organizacji Centralnej Informacji Krajowego Rejestru Sądowego oraz trybu i sposobu udzielania informacji z Rejestru i wydawania dokumentów oraz kopii dokumentów z katalogu, udostępniania

dokumentów z repozytorium dokumentów finansowych, a także struktury udostępnianych informacji o podmiotach wpisanych do Rejestru

- w ramach konsultacji społecznych projekt rozporządzenia skierowano do następujących organizacji:

- Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia”,
- Stowarzyszenie Sędziów „Themis”,
- Ogólnopolskie Stowarzyszenie Referendarzy Sądowych,
- Stowarzyszenie Referendarzy Sądowych LEX IUSTA,
- Krajowa Izba Radców Prawnych,
- Naczelna Rada Adwokacka,
- Business Center Club,
- Krajowa Izba Gospodarcza,
- Pracodawcy RP,
- Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”;

6) Rozporządzenie zmieniające rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie warunków organizacyjno-technicznych dotyczących formy wniosków i dokumentów oraz ich składania drogą elektroniczną do sądów rejestrowych i Centralnej Informacji Krajowego Rejestru Sądowego oraz sposobu posługiwania się dokumentami wydanymi w postaci elektronicznej - w ramach konsultacji społecznych projekt rozporządzenia skierowano do następujących organizacji:

- Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia”,
- Stowarzyszenie Sędziów „Themis”,
- Ogólnopolskie Stowarzyszenie Referendarzy Sądowych,
- Stowarzyszenie Referendarzy Sądowych LEX IUSTA,
- Krajowa Rada Radców Prawnych,
- Naczelna Rada Adwokacka,
- Business Center Club,
- Krajowa Izba Gospodarcza,
- Pracodawcy RP,
- Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”;

7) Rozporządzenie zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowego sposobu prowadzenia rejestrów wchodzących w skład Krajowego Rejestru Sądowego oraz szczegółowej treści wpisów w tych rejestrach - w ramach konsultacji społecznych projekt rozporządzenia

skierowano do następujących organizacji:

- Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia”,
- Stowarzyszenie Sędziów „Themis”,
- Ogólnopolskie Stowarzyszenie Referendarzy Sądowych,
- Stowarzyszenie Referendarzy Sądowych LEX IUSTA,
- Krajowa Rada Radców Prawnych,
- Naczelna Rada Adwokacka,
- Business Center Club,
- Krajowa Izba Gospodarcza,
- Pracodawcy RP,
- Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”.

Podsumowując, realizacja, w ramach Ministerstwa Sprawiedliwości, Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie przebiegała w 2018 r. na różnych wyżej opisanych płaszczyznach. W trakcie realizacji Programu nie zgłoszono problemów i zastrzeżeń.